

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Posudek - Závěrečná práce - CZV

Student: Bc. Anna KALÁTOVÁ

Obor: ČJ - D

Název práce v českém jazyce: Využití Povídek malostranských ve výuce literatury na ZŠ

Název práce v anglickém jazyce: Making use of Povídky malostranské in teaching literature at elementary school

Vedoucí práce: Mgr. Štěpánka Klumparová, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Ondřej Hausenblas

A. Kalátová si zvolila téma, které pramení z potřeb její učitelské praxe na základní škole, rozhodla se zabývat se jedním z kanonických děl české literatury 19. století, Povídkami malostranskými, a jejich možným uplatněním v hodinách literární výchovy na základní škole (konkrétně v 9. ročníku).

A. Kalátová si v úvodu své diplomové práce (dále DP) stanovila tyto cíle (viz DP, s. 8): „Cílem této práce je sledovat Povídky malostranské ve výuce literární výchovy na druhém stupni základních škol. Plánuji zjistit, se kterými povídkami a jak se při vyučovacích hodinách pracuje a jak se k tomuto tématu staví autoři čítanek. Dále bych se chtěla prostřednictvím mnou navržených hodin zaměřených na práci s Povídkami malostranskými (dále PM) pokusit zjistit využitelnost těchto textů ve výuce literární výchovy a v rozvoji čtenářství žáků druhého stupně základní školy.“ Ty se jí, jak vyplývá z následujícího textu, podařilo naplnit.

Diplomantka si nejprve prostudovala dostupnou odbornou literaturu, týkající se cyklu PM, a na jejím základě vytvořila didakticky transformovaný výklad pro učitele, v němž poukázala na didakticky nosné aspekty vyskytující se napříč všemi povídkami: *časoprostor*, *vypravěč*, *postavy*, *autorský styl* (více viz DP, náměty pro práci ve škole, s. 20-23). Tyto aspekty jí následně posloužily jako východiska pro tvorbu plánu konkrétních hodin. Poučila se také v aktuálních (českých i zahraničních) výzkumech o čtenářských zájmech pubescentů a úrovni jejich čtenářské gramotnosti.

První část cílů (obecně vyjádřených prvním cílem: „sledovat PM ve výuce literární výchovy na druhém stupni základních škol“) se autorce podařilo konkretizovat v rozhovorech s učiteli o jejich zkušenosti s výukou PM a při analýze a hodnocení čítanek pro základní školy (především z hlediska výskytu PM). Získané poznatky A. Kalátová zúročila při výběru konkrétních povídek a promyšlení výstavby hodiny i navrhování dílčích úkolů.

Při dosahování posledního vytčeného cíle („zjistit využitelnost PM ve výuce literární výchovy“) měla autorka poněkud ztíženou situaci. Vzhledem k tomu, že s povídkami pracovala v 9. ročníku, ve kterém obvykle nevyučuje a který je

zvyklý na frontální výuku literární výchovy (v hodinách žáci čtou pouze sporadicky), mohla autorka sledovat nejen, jak si žáci poradí s časově odlehlými, jazykově a stylisticky obtížnými texty, ale i s pro ně nezvyklou formou výuky a náročností zadaných úkolů (s metodami, které vyžadují velkou dávku žákovské aktivity, ústní, ale i písemnou formulaci vlastních domněnek a myšlenek a jejich dokládání na textu).

A. Kalátové se podařilo vybrat texty 3 povídek, které jsou pro žáky atraktivní z hlediska tématu, vhodně určila aspekt, který se stal pro didaktické uchopení povídky stěžejní (vycházela přitom z přirozenosti jednotlivých textů). Lekce vystavěla v duchu konstruktivistického modelu E-U-R, navrženými úkoly usilovala o to, aby všichni žáci byli po celou dobu aktivně zapojeni (tato snaha ovšem nebyla stoprocentně úspěšná, některé žáky se podařilo zapojit jen sporadicky, to bylo ovšem způsobeno výše uvedenými obtížemi).

Všechny lekce autorka opatřila reflektivními komentáři. Čtenář díky nim může nahlédnout do autorčina učitelského uvažování. V těch nejzajímavějších se A. Kalátová rozepisuje o realizaci úkolů, které byly pro žáky příliš náročné. Objasňuje, jak na problémy žáků reagovala spontánně přímo v hodině, zpětně promýšlí, jak mohla zapojit modelování, práci celé třídy, jakými kroky mohla žáky dovést ke zvládnutí úkolu, jak je pro ně mohla zjednodušit, přesněji formulovat apod.

Práce je obohacena přílohami, na nichž autorka dokládá výkony žáků různé úrovně.

Práce je psaná kultivovaným jazykem a stylem.

Práci považuji za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 26. 8. 2015

.....

Podpis